

Text i fotos: JORDI BADIA

Els narcisos han florit

Malgrat la primavera migrada, els narcisos han florit puntualment, i no només als jardins, sinó sobretot als prats exposats de les carenes.

Damunt dels replans de roca, on només hi ha uns centímetres de terra on arrelar, creixen també només plantes petites. És un món de Lil·liput on mates prostrades i tortuoses com el timó, el gavó menut o l'herba passerella fan el paper d'arbres en un sotabosc de molses, líquens i crespínells. En temporada favorable hi apareixen una colla de minúscules herbes anuals, de presència efímera. Però potser el més destacat d'aquests prats secs amb poc gruix de terra és l'abundància de plantes amb bulb. N'hi ha moltes espècies, totes elles monocotiledònies de les famílies liliàcies, amaril·lidàcies, iridàcies i orquidàcies, amb el denominador comú de la florida espectacular i desmesurada. Les plantes bulboses resten amagades durant la major part de l'any, però, quan es decideixen a florir, el prat té els seus moments de glòria.

cionats poden identificar-ne moltes més, no tan habituals.

A les àrees muntanyoses del sud de la comarca viuen un parell de plantes amb bulb de flors grans i solitàries, ambdues molt boniques però també molt escasses, dues flors de culte, la tulipa i la fritil·lària.

La tulipa no és exclusiva d'Holanda ni dels jardins, sinó que la tulipa silvestre (*Tulipa sylvestris* ssp. *australis*) creix espontàniament a les carenes del Montcau. La tulipa silvestre és una mica més petita que les varietats conreades, però segueix essent inconfusiblement tulipa. Les fulles són més estretes i la flor amb tèpals de color groc ataronjat o verdós, amb una línia central vermella a la cara externa.

Més curiosa és la fritil·lària (*Fritillaria pyrenaica*), que fa una sola gran flor campanulada que penja al capdamunt d'una tija de poc més d'un pam d'alçada. Malgrat la forma de campana, els tèpals són lliures, de color bru o vermellós amb una banda medial clara. La fritil·lària és una planta dels prats mon-

1

2

3

Una de les plantes amb bulb que més sovint endolceix la primavera als erms i a les carenes és l'almesquí (*Narcissus assoanus*), un narcís petitó de flors oloroses de color groc intens i fulles filiformes. És tan bonic com comú; ben segur que el coneixereu. Atrapar les carenes del Montcau en plena floració de l'almesquí és tot un goig, diríeu que és la pròpia roca que ha florit. A la vall d'Aran, la florida de la grandalla (*Narcissus poeticus*) als prats grassos i ufanosos és l'esclat de la primavera; al Bages, la florida de l'almesquí (*N. assoanus*) als prats eixuts, més humil, n'és l'anunci.

Per als observadors més experts hi ha una segona espècie de narcís espontani a la comarca, la nadala menuda (*Narcissus dubius*), que viu als mateixos llocs que l'almesquí. Però a diferència de l'almesquí que es distribueix amb generositat, a la nadala menuda només li coneixem dues localitats, els cims de Collbaix i de Castellsapera. La nadala menuda, malgrat el seu nom, és un xic més gran que l'almesquí. Les seves fulles són llargues i planes i les flors blanques, quasi sempre en ramells, mentre que les flors de l'almesquí neixen solitàries o en parelles.

La florida avançada dels narcisos posa la primera nota de color i tendresa en llocs inhòspits. Després serà el torn de la calabruixa petita amb les seves inflorescències de campanetes de color violeta fosc obertes cap per avall i del marçet que traurà una espiga de flors de color ocre discret. Aquestes són sovint les dues espècies més abundoses, però els botànics afi-

tans i subalpins secs i assolellats que arriba també a les muntanyes mediterrànies, entre elles a Montserrat i a l'àrea del Montcau.

Passat l'estiu, les primeres tempestes de setembre desvetllaran l'escil·la de tardor (*Scilla autumnalis*) en algunes codines afortunades, entre elles les de prop del Montcau. Del bulb soterrat sorgirà primer una tija florífera amb un raïm de delicades flors violetes i menudes al capdamunt, més tard apareixeran les fulles linears, en roseta basal.

Sempre hi ha bons motius per passejar pels massissos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac o de Montserrat; descobrir les plantes bulboses que han florit a les codines rocoses n'és un d'ells. ■

Fotografies:

Pàgina esquerra, a dalt: Almesquí (*Narcissus assoanus*), el menut narcís de flor groga que embelleix els erms i les carenes

Pàgina esquerra, a baix: Nadala menuda (*Narcissus dubius*), el narcís de flor blanca, molt menys abundós

1. Tulipa silvestre (*Tulipa sylvestris* ssp. *australis*)

2. Fritil·lària (*Fritillaria pyrenaica*)

3. Escil·la de tardor (*Scilla autumnalis*)